

กฎหมายล้มละลาย

การบรรยายครั้งที่ ๕

โดย อาจารย์ ดร.กนก จุลมนต์

ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

วันพุธที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๖

ณ เนติบัณฑิตยสภา

ขั้นตอนการดำเนินคดีล้มละลาย

๑. การยื่นฟ้องหรือยื่นคำร้องขอ (ม.๕,๑๐,๘๒,๘๘)
๒. คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดหรือยกฟ้องหรือยกคำร้องขอ (ม.๑๔,๘๔)
๓. วันนัดตรวจคำขอรับชำระหนี้ (ม.๑๐๔-๑๐๖, ๑๐๘)
๔. วันนัดประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรก (ม.๓๑, ๓๖)
(พิจารณาคำขอประนอมหนี้ก่อนล้มละลาย) (ม. ๔๕-๖๐)
๕. การนัดไต่สวนลูกหนี้ โดยเปิดเผย (ม.๔๒)
๖. คำพิพากษาให้ล้มละลาย (ม.๖๑)
๗. วิธีการที่จะหลุดพ้นจากการล้มละลาย: ประนอมหนี้ภายหลังล้มละลาย (ม.๖๓) ปลดจากการล้มละลาย (ม.๖๗/๑,๗๑, ๘๑/๑) และการยกเลิกการล้มละลาย (ม. ๑๓๕)

การขอรับชำระหนี้

ม. ๒๓) เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด จห. ในมูลหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งดังกล่าวต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อจพท. (ม.๒๓)+๕๑)

เจ้าหนี้จะดำเนินการแจ้งการประเมินตามวิธีการที่กำหนดไว้ในป.ร.ษฎ.ากรเพื่อเรียกให้จพท. ของลห. ชำระภาษีธุรกิจเฉพาะที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์หาได้ไม่ (๔๖๖๗/๔๕)

- แม้จะเป็นจห. ตามคำพิพากษา (๗๓๘๕/๕๗) หรือเป็นจห. ที่ได้ฟ้องคดีแพ่งไว้แล้ว แต่คดียังอยู่ในระหว่างพิจารณาก็ตาม

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๒๕๒/๒๕๕๘

- อย่างไรก็ตาม การบังคับโทษปรับไม่จำเป็นต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้เหมือนหนี้เงินทางแพ่ง
- การชำระเงินค่าปรับหรือการบังคับโทษปรับเป็นการใช้อำนาจรัฐเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยศาลและพนักงานอัยการเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายเพื่อให้จำเลยที่ ๑ ชำระค่าปรับตามที่บัญญัติไว้ในป.อ. ม.๒๘ โดยไม่จำเป็นต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อจพท. เช่นเดียวกับหนี้เงินในคดีแพ่ง ไม่อยู่ในบังคับของพรบ.ล้มฯ ซึ่งผู้ร้องจะต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้

(ข้อสอบเนติ สมัย ๗๒ ส่วนแรก สอบ ๑๖ ศ.ก. ๒๕๖๓)

๑. วิธีการขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย

๑.๑ กรณีเป็นสิทธิเรียกร้องที่ไม่ใช่หนี้เงิน: จห. ต้องแจ้งให้จพท.ปฏิบัติตามสัญญาอันแทน ลห.ตามม. ๒๒(๑) + ม. ๑๒๒ + ๘๒ [ไม่อยู่ภายใต้บังคับ ม. ๑๔๕]

เช่น การโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินตามคำพิพากษา (๕๗๘๕/๓๓)
การที่เจ้าหนี้อ้างสิทธิตามสัญญาเช่า ขอให้ลูกหนี้ทำสัญญาเช่าและจดทะเบียนการเช่าเป็นเวลา ๑๕ ปี (๓๗๘๘/๔๘)

๑.๒ กรณีเป็นหนี้เงิน (อ่าน ม.๕๑)

- จห.ผู้เป็นจก.ที่ฟ้องคดีล้มละลายเองก็ต้องปฏิบัติเหมือนกับจห.ทั่วไป
- ม. ๒๘ หาก โฆษณาคำสั่งไม่ตรงกัน การนับวันต้องนับวัน โฆษณาในฉบับหลัง และคำว่า “โฆษณา” ตามม. ๕๑ นั้น หมายถึงวันที่มีการเผยแพร่หนังสือออกไปยังสาธารณชน (๘๘๒/๓๕ และ ๔๔/๔๕)
[ปัจจุบัน + ม. ๑๔๘/๑]
- **Real time advertisement** การโฆษณาในทันทีทันใดที่ศาลล้มมีคำสั่ง เพราะผลทางกฎหมายมีผลทันทีที่ศาลสั่ง
- จห.จะรู้หรือไม่รู้เรื่องการประกาศโฆษณาคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ได้คขาด จะสุจริตหรือไม่สุจริต ก็ไม่ได้รับค.คุ้มครองจากกม.ทั้งสิ้น
(๑๐๒๔๕/๕๓) ; ม.๑๗๓ ว.สอง;ปวิพ ม. ๒๓;ม. ๕๑/๑

ฎ. ๘๐๖/๓๘, ๖๐๘๔/๔๘ และ ๔๓๕๓/๕๓

- ถ้าจห.คนใดไม่ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ภายในกำหนดเวลาตาม ม.๕๑ แล้ว จห.คนนั้นเป็นอันหมดสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้จาก กองทส.ของ ลห.ในคดีล้มละลาย และแม้ภายหลัง ลห.จะหลุดพ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลายแล้ว จห. ที่ไม่ได้ขอรับชำระหนี้ไว้แต่แรกจะมาฟ้องร้องอีกก็ไม่ได้

อย่างไรก็ตาม มีข้อยกเว้นอยู่ ๕ ประการ

๑. ถ้าไม่ใช้หนี้เงินก็ไม่อยู่ในบังคับของ ม. ๕๑ ให้แจ้งจพท.ตาม ม. ๒๒ (๑) การแจ้งให้จพท.ปฏิบัติตามสัญญาไม่อยู่ในกรอบเวลาของ ม. ๕๑ แจ้งเมื่อไหร่ก็ได้ภายในอายุความ
๒. เรื่องการระงับหนี้ ม. ๕๖ ประกอบ ม. ๗๗ (๑) และ (๒) และ ม. ๗๗ (๑) และ (๒) : ลูกหนี้หรือบุคคลล้มละลายจะต้องรับผิดชอบโดยไม่ต้องคำนึงว่า จห.ทั้งสองประเภทนั้นได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ไว้ตามม. ๕๑ หรือไม่
๓. เจ้าหนี้มีประกันตาม ม.๕๕ บัญญัติว่า เจ้าหนี้มีประกันจะไม่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ก็ได้

อย่างไรก็ตาม มีข้อยกเว้นอยู่ ๕ ประการ (ต่อ)

๔. เรื่องการหักกลบลบหนี้ในคดีล้มละลายตามม. ๑๐๒ ไม่ได้อยู่ในบังคับของม. ๘๑ [ข้อสอบสมัย ๗๓]

๕. เรื่องยกเลิกการล้มละลาย: ม. ๑๓๕ (๑)(๒) และ ๑๓๖ หนี้สินทุกชนิดที่มีอยู่ก่อนฟ้อง แม้ห.จะมีได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ ลห.ก็ไม่หลุดพ้นจากหนี้สิน เจ้าหนี้ก็ยังมีสิทธิที่จะฟ้องลูกหนี้เกี่ยวกับหนี้สินนั้นเป็นคดีล้มละลายคดีใหม่หรือคดีแพ่งธรรมดาอีกได้ (๑๓๐๓-๑๓๐๔/๐๖ (ประชุมใหญ่));

หนี้ของจก.ย่อมกลับสภาพเป็นหนี้ที่สมบูรณ์อันทำให้จก.ซึ่งเป็นจก.ตามคำพิพากษามีสิทธิที่จะบังคับคดีแก่จำเลยได้ (๒๕๐๒/๕๒)

ประเด็นข้อกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวกับ ม. ๕๑

- การขอแก้ไขคำขอรับชำระหนี้ที่ได้ยื่นไว้แล้ว จะต้องเพิ่มเติมภายในเวลา ๒ เดือน ตาม ม. ๕๑ ไม่นำ ปวิพ.ม.๑๗๕,๑๘๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม (๑๒๓๗/๓๒, ๑๐๗๗๗/๕๘)
- จห.อยู่นอกราชอาณาจักรตาม ม.๕๑ หมายถึง ทั้งจห.ที่เป็นคนไทยและต่างประเทศ แต่ได้อยู่นอกราชอาณาจักรในขณะที่มีการประกาศโฆษณาคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ส่วนสัญชาติของเจ้าหนี้หรือสถานที่ที่หนี้เกิดขึ้นไม่เป็นข้อสำคัญ (๒๒๒๕/๒๑, ๒๑๑๐/๔๐)
- แม้เป็นจห.อยู่นอกราชอาณาจักร แต่มิใช่เป็นบทบังคับว่า จพท.จะต้องขยายกำหนดเวลาให้เสมอไป (๑๓๗๔/๕๘)

ประเด็นข้อกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวกับ ม. ๕๑

- ถ้าจ.รายใดไม่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ภายในกำหนดเวลาตาม ม.๕๑ แล้ว จะเสียสิทธิเฉพาะจากลูกหนี้ที่ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด แต่มีได้ทำให้หนี้ระงับไป ไม่เสียสิทธิในการฟ้องลห. รวมคนอื่นหรือผู้ค้ำประกันหรือผู้จำนองที่มีได้ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดด้วย

(ดู ป.พ.พ. ม. ๖๕๘; ฎ.๒๕๔/๐๓);

ฎ.๕๓๓๕/๕๑ ข้อสอบผู้ช่วยผู้พิพากษา ๕ ก.พ. ๕๗)

ข้อสอบ สมัยที่ ๖๗

กรมสรรพากรเป็นจก.ฟ้องว่า ห้าง ล.๑ เป็นหนี้ภาษีอากร จก. ๓ ล้านบาท นาย ร. ล. ๒ หุ้่นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิดชอบของ ล. ๑ จึงต้องร่วมรับผิดชอบในหนี้ดังกล่าวทั้งสองไม่ชำระหนี้และมีหนี้สินล้นพ้นตัว ขอให้ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของ ล. ทั้งสองเด็ดขาดและพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย//ศ.ล้มมีคำสั่งไม่รับฟ้องในส่วนขอของ ล. ๒ เนื่องจากศาลมีคำสั่งพิทักษ์ ล. ๒ และพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลายในคดีอื่นก่อนแล้ว//ต่อมาศ.มีคำสั่งพิทักษ์ ล. ๑ และพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มคดีถึงที่สุด// หลังจากนั้น จก.ยื่นคำร้องว่า บัดนี้ ล.๒ ซึ่งถูกศาลพิพากษาให้ล้มมาครบ ๓ ปี จึงได้รับการปลดจากล้มละลายแล้ว ขอให้ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของ ล. ๒ เด็ดขาด และพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มตามม. ๘๕

ข้อสอบ สมัยที่ ๖๗ (ต่อ)

เมื่อถึงวันนัด ศาลสอบแล้ว ล. ๒ แถลงรับว่า เคยเป็นหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดค.รับผิดชอบอยู่ในขณะที่จก.ฟ้องและศ.มีคำสั่งพดข ล.๑ แต่หนีภัยมีอาการดังกล่าวเกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพดข ล.๒ ในคดีก่อนและจก.ไม่ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ไว้ เมื่อล. ๒ ได้รับการปลดจากลุ่มยอมหลุดพ้นจากหนี้สินทั้งปวง จก.ไม่คัดค้าน// ศ.จึงงดการไต่สวนพยาน จก.และล.๒ แล้วมีคำสั่งว่า หนีภัยอาการค้างชำระเกิดขึ้นก่อนวันที่ศ.มีคำสั่งพดข ล. ๒ แต่จก.ไม่ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ไว้ จก.ยอมสิ้นสิทธิที่จะบังคับชำระหนี้จากล. ๒ อีกทั้งเป็นการที่จก.ขอให้พิทักษ์ทรัพย์ของล. ๒ ซ้ำ ให้ยกคำร้อง

ให้วินิจฉัยว่า คำสั่งยกคำร้องของศ.ลุ่มชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบ สมัยที่ ๖๗

ในกรณีที ล.๒ ได้รับการปลดจากลุ่ม ม. ๘๑/๑ ว.หนึ่งและ ว.สาม ประกอบม. ๗๗(๑) ล.๒ จึงไม่อาจหลุดพ้นจากหนี้ดังกล่าวโดยการปลดจากลุ่ม แม้ จก.จะไม่ไ้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีก่อนที่ ล. ๒ ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดก็ตาม ทั้งนี้ เพราะหนี้ตามข้อยกเว้นในม.๗๗ กฎหมายหาได้บัญญัติว่าต้องเป็นหนี้ที่ไ้ยื่นคำขอรับชำระหนี้แล้ว หรือต้องอยู่ภายใต้บังคับของม. ๘๑ ไม่

นอกจากนี้ ที่ จก.ขอให้ล.๒ ลุ่มละลายตามฟ้องล.๑ ตามม.๘๕ ภายหลังล.๒ ได้รับการปลดจากลุ่มแล้ว ไม่เป็นการฟ้องซ้ำ เพราะประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยตามคำฟ้องเดิมและคำร้องนี้อาศัยเหตุต่างกัน

ธงคำตอบ สมัยที่ ๖๗ (ต่อ)

เมื่อได้ความว่า ล.๒ เคยเป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดค.รับผิดชอบอยู่ในขณะที่ จก.ฟ้องและศ.มีคำสั่งพดขห่าง ล.๑ จก.ยอมมีสิทธิยื่นคำขอ โดยทำเป็นคำร้องให้ ล. ๒ เป็นบุคคลล้มละลายได้ตาม ม. ๘๘ ดังนั้น คำสั่งยกคำร้องของศาลล้ม จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย (เทียบ ฎ.๓๐๘๓/๔๕ และ ๖๓๔/๕๔)

พิมพ์ครั้งที่ ๘

มกราคม ๒๕๖๖

คำอธิบาย กฎหมายล้มละลาย

- ☉ การดำเนินคดีล้มละลาย
- ☉ กระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ รวมถึงลูกหนี้ที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ปรับปรุงแก้ไขตามพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๖๑)

ธีพ จุลมนต์ อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ดร.กนก จุลมนต์ ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น
ประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

พิมพ์ครั้งที่ 4

ภาษาอังกฤษ สำหรับ นักกฎหมาย

English for Lawyers

สำหรับนิสิตนักศึกษากฎหมายทุกระดับรวมทั้งชั้นเนติบัณฑิตและ
ผู้เตรียมตัวสอบเข้ารับราชการในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษาและอัยการ
ผู้ช่วยทุกสนาม

ดร.กนก จุลมนต์

ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

ดร.สุธาทิพย์ จุลมนต์ ทัศนชัยกุล

ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

คำนำ

(พิมพ์ครั้งที่ 4)

การพิมพ์ครั้งที่ 4 ผู้เขียนทั้งสองได้เพิ่มเติมเนื้อหา ได้แก่

- 1) ข้อสอบภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมายความรู้ชั้นเนติบัณฑิต สมัยที่ 74 (สอบ 15 พฤษภาคม 2565)
- 2) ข้อสอบแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยผู้ช่วยผู้พิพากษา (สนามเล็ก) (สอบ 26 มิถุนายน 2565)
- 3) ข้อสอบแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษผู้ช่วยผู้พิพากษา (สนามเล็ก) (สอบ 26 มิถุนายน 2565)
- 4) ข้อสอบการอ่านจับใจความผู้ช่วยผู้พิพากษา (สนามเล็ก) (สอบ 26 มิถุนายน 2565)
- 5) ข้อสอบแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยผู้ช่วยผู้พิพากษา (สนามใหญ่) (สอบ 12 กุมภาพันธ์ 2565) และ
- 6) ข้อสอบแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษผู้ช่วยผู้พิพากษา (สนามใหญ่) (สอบ 12 กุมภาพันธ์ 2565)

ทั้งได้ปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาเดิมจากการพิมพ์สามครั้งแรกด้วย

ผู้เขียนทั้งสองคนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับการ
ศึกษาวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมายที่มีส่วนช่วยให้ นิสิต นักศึกษา และผู้เตรียมตัวสอบ
วิชาภาษาอังกฤษในสนามต่างๆ สามารถทำความเข้าใจข้อนี้ได้ดีและสอบผ่านการสอบคัดเลือก
หรือการทดสอบความรู้ในสนามต่างๆ ตามที่ผู้ใช้หนังสือเล่มนี้ตั้งเป้าหมายไว้

ดร.กนก จุลมนต์ และ ดร.สุธาทิพย์ จุลมนต์ ทัศนชัยกุล
ธันวาคม 2565